

แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
The Guidelines for student affairs administration of basic education
institutions, private schools under the Office of the Private Education
Commission in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

สุรศักดิ์ ชาติสูภาพ¹ พรเทพ ฐัฒน²
Surasak chatsupap, Pornthep Rupan

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน และ 2) นำเสนอแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชน วิธีดำเนินการวิจัยมี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้างานกิจการนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 35 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 นำเสนอแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับ น้อยที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาการบริหารงานในระดับสูงสุด ได้แก่ ด้านโครงการพิเศษ ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด ระดับรองลงมา มีระดับปัญหาที่เท่ากัน 2 ข้อ ได้แก่ ด้านแนะแนวและด้านกิจกรรมด้านงานปกครอง และปัญหาทางที่น้อยที่สุดได้แก่ด้านสวัสดิการนักเรียน และ 2) แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชนประกอบด้วยรายการปฏิบัติ 24 รายการ จำแนกเป็น 5 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านแนะแนวมีรายการปฏิบัติ 4 รายการ (2) ด้านกิจกรรม

Received: 2022-08-28 Revised: 2022-09-12 Accepted: 2022-09-18

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Student of Master of Education Degree in Educational Administration, Faculty of Education, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.
Corresponding Author e-mail: thanachai4906gkma@gmail.com

² อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Instructor of Master of Education Degree in Educational Administration, Faculty of Education, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.

นักเรียนมีรายการปฏิบัติ 5 รายการ (3) ด้านโครงการพิเศษ มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ (4) ด้านปกครอง มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ และ (5) ด้านสวัสดิการนักเรียน มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ
คำสำคัญ (Keywords): แนวทางการแก้ปัญหา; การบริหารงานกิจการนักเรียน

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the problem of student affairs administration of basic education institutions of private schools and 2) to present guidelines for student affairs administration of basic educational institutions of private schools. The research method consisted of two steps: Step 1 studied the problem of student affairs administration of basic education institutions of private schools. The sample group was school administrators. and head of student affairs under the Office of the Private Education Commission In Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, 35 people were obtained by stratified sampling method. The research instrument was a questionnaire. The statistics used for data analysis were mean and standard deviation. The key informants, including 5 experts, were obtained using a specific selection method. The research instrument was a semi-structured interview form. and analyze the data with content analysis techniques. The results of the research were as follows: 1) The overall level of problems in student affairs administration of basic education institutions of private schools was at the lowest level. Management problems at the highest level are special projects. which is at the lowest level The second lower level had two levels of the same problem, namely guidance and activities. administrative work and the least problem of work was student welfare and 2) the guideline for student affairs administration of basic education institutions of private schools consisted of 24 items of action, classified into 5 aspects as follows: (1) Guidance, there were 4 practical items (2) As for student activities, there are 5 practical items (3) for special projects. There were 5 practical items, (4) administrative, 5 practical items, and (5) student welfare. There are 5 practice items.

Keywords: problem solving approach; student affairs administration

บทนำ (Introduction)

งานกิจการนักเรียน เป็นการดำเนินการต่างๆ ที่เกี่ยวกับนักเรียนทั้งในและนอกโรงเรียนเริ่มตั้งแต่ก่อนที่นักเรียนจะเข้าเรียนและระหว่างอยู่ในโรงเรียนจะกระทั่งออกจากโรงเรียน ซึ่งสถานศึกษาจะต้องจัดให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม สามารถตรวจสอบ ติดตาม พัฒนา และส่งเสริมได้

อย่างต่อเนื่อง (กิติมา ปรีดีติติก, 2532, น.165) งานกิจการนักเรียนจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ผู้บริหารและครูต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เพราะงานกิจการนักเรียนเป็นงานหนึ่งของการบริหารโรงเรียนที่มีความสำคัญ เป็นงานที่มีส่วนส่งเสริมพฤติกรรมของนักเรียนให้มีความประพฤติดีมีระเบียบวินัย มีคุณธรรม และจริยธรรม พร้อมทั้งจะเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศต่อไปในอนาคต เพราะปัจจุบันสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว สถาบันครอบครัวเริ่มมีบทบาทในการควบคุมดูแลพฤติกรรมของผู้เรียนน้อยลง ส่งผลให้สถานศึกษาต้องมีภาระหน้าที่ในการดูแลพฤติกรรมของผู้เรียน ทั้งการป้องกัน การแก้ไข การส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน และการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมต่อพัฒนาการของผู้เรียนมากขึ้น ประกอบกันเยาวชนส่วนใหญ่ในปัจจุบันขาดทักษะของการดำเนินชีวิตเป็นอย่างมาก เพราะขาดการเรียนรู้ วิธีที่ถูกต้องในเรื่องการบริโภคสื่อหรือสิ่งต่างๆ รวมทั้งปัญหาทางด้านศีลธรรมของมนุษยชาติ ในปัจจุบันที่ถือว่ารุนแรงมาก เพราะเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับโครงสร้างในสังคมและโครงสร้างทางสมอง และทำให้เกิดปัญหาที่รุนแรงตามมา งานกิจการนักเรียนจึงมุ่งที่จะพัฒนาผู้เรียนให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข กิจกรรมนั้นเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมความรู้ความสามารถทางวิชาการ ช่วยแก้ไขปัญหาคาการปกครอง ช่วยให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสทำงานตามที่ตนถนัด และสนใจพัฒนาความรู้ในสิ่งใหม่ๆ สอนให้เป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตย มีความริเริ่มสร้างสรรค์มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีโอกาสฝึกทักษะการทำงานร่วมกัน และช่วยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนกับครู นักเรียนกับโรงเรียน ตลอดจนโรงเรียนกับชุมชน

จะเห็นได้ว่างานกิจการนักเรียน มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นอย่างมาก แต่ในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับการบริหารงานกิจการนักเรียนไว้ในลำดับเกือบสุดท้าย ซึ่งส่วนมากแล้วจะมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนในเชิงวิชาการเพราะงานวิชาการเป็นส่วนที่จะแสดงว่าโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ แต่ในความเป็นจริงแล้วบริหารงานวิชาการจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการสนับสนุนเกื้อกูลจากการบริหารงานกิจการนักเรียนอย่างยิ่ง เพื่อให้ผู้เรียนมีกิจกรรมที่เหมาะสมและส่งเสริมในเชิงวิชาการ นอกจากนี้แล้วงานกิจการนักเรียนยังช่วยให้นักเรียนเกิดทักษะอื่น ๆ เพิ่มเติม เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้อีกด้วย (กาญจนา ศรีภาพสินธ์, 2531, น.11)

อย่างไรก็ตามการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ยังขาดการดำเนินการอย่างครอบคลุม หรือได้รับการปรับปรุงพัฒนาอย่างเต็มที่ และต่อเนื่องจึงทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานด้านงานกิจการนักเรียนในด้านต่างๆ ทั้งในเรื่องของการดูแลนักเรียนไม่ทั่วถึง เนื่องจากจำนวนนักเรียนที่มีค่อนข้างมาก และความแตกต่างกันทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ เช่น ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ปัญหาการขาดเรียน ปัญหาด้านสุขภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจ การทะเลาะวิวาทการขาดระเบียบวินัยและไม่เคารพกฎหมาย และการไม่รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ของนักเรียน ซึ่งในอนาคตอาจก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมได้ อีกทั้งในสถานศึกษางานกิจการนักเรียนยังได้รับความสำคัญรองลงมาจากงานด้านอื่น ๆ ซึ่งแท้จริงแล้วงานทุกด้านมีความสำคัญไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาบริหารกิจการนักเรียนเพื่อให้สอดคล้อง

ตามแนวปฏิรูปทางการศึกษาเพื่อเป็นการส่งเสริมให้สถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้มีการบริหารงานด้านงานกิจการนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพทั้งกับนักเรียนและโรงเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาต่าง ๆ อีกทั้งเพื่อหาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้เกิดผลดีต่อผู้เรียน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และอีกทั้งเพื่อเป็นสารสนเทศ ให้กับผู้บริหารสถานศึกษาได้นำไปบริหารงานกิจการนักเรียน ให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้างานกิจการนักเรียนในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 35 คน

โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ .05 และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านงานแนะแนวจำนวน 7 ข้อ 2) ด้านกิจกรรมนักเรียนจำนวน 7 ข้อ 3) ด้านโครงการพิเศษจำนวน 6 ข้อ 4) ด้านงานปกครองจำนวน 8 ข้อ 5) ด้านสวัสดิการนักเรียนจำนวน 7 ข้อ โดยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้มีค่าความเชื่อมั่น 0.92

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยพบผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บแบบสอบถามจากผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานกิจการนักเรียน โดยใช้วิธีจัดส่งด้วยตนเองจำนวน 35 ฉบับ ในระหว่างวันที่ 10 มิถุนายน 2563 ถึงวันที่ 14 มิถุนายน 2563 และนัดวันเก็บแบบสอบถามคืนจำนวน 35 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ขั้นตอนที่ 2 นำเสนอแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1. ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางการศึกษา มีวุฒิการศึกษาปริญญาโทขึ้นไป ในสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในสถานศึกษา จำนวน 5 คน ได้มากโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยนำผลการวิเคราะห์ระดับปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ของแต่ละด้านมากำหนดเป็นกรอบคำถามในการสร้างแบบสัมภาษณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ไปยังผู้เชี่ยวชาญพร้อมทั้งนัดหมายวันเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 15 - 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2565

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการศึกษาระดับปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ส่วนในระดับปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.43, S.D. = 0.74$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาการบริหารงานในระดับสูงสุด ได้แก่ ด้านโครงการพิเศษ ($\bar{X} = 1.47, S.D. = 0.87$) ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด ระดับรองลงมา มีระดับปัญหาที่เท่ากัน 2 ข้อ ได้แก่ด้านแนะแนวและด้านกิจกรรมนักเรียน ($\bar{X} = 1.46, S.D. = 0.75$) ด้านงานปกครอง ($\bar{X} = 1.40, S.D. = 0.71$) และปัญหางานที่น้อยที่สุดได้แก่ด้านสวัสดิการนักเรียน ($\bar{X} = 1.37, S.D. = 0.70$) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงระดับปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การบริหารงานกิจการนักเรียนของ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน	ระดับปัญหา			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ด้านงานแนะแนว	1.46	0.75	น้อยที่สุด	2
2. ด้านกิจกรรมนักเรียน	1.46	0.75	น้อยที่สุด	2
3. ด้านโครงการพิเศษ	1.47	0.87	น้อยที่สุด	1
4. ด้านงานปกครอง	1.40	0.71	น้อยที่สุด	4
5. ด้านสวัสดิการนักเรียน	1.37	0.70	น้อยที่สุด	5
รวมเฉลี่ย	1.43	0.74	น้อยที่สุด	

2. ผลการวิเคราะห์และนำเสนอแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาประกอบด้วยรายการปฏิบัติ 24 รายการ จำแนกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านงานแนะแนว มีรายการปฏิบัติ 4 รายการ ได้แก่ 1) สถานศึกษาควร กำหนดวางแผนปฏิบัติการแนะแนวประจำปีที่ชัดเจนตามการวางแผนปฏิบัติการเป็นประจำทุกปี 2) สถานศึกษาควรมีการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียนเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนงานแนะแนวสะดวกต่อการดำเนินการและใช้ปรับปรุงพัฒนาในปีต่อไป 3) สถานศึกษาควรจัดทำคู่มือการแนะแนวเพื่อเป็นแนวทางการในการปฏิบัติและดำเนินงานในทิศทางเดียวกันอย่างมีเป้าหมาย 4) สถานศึกษาควรมีครูหรือบุคลากรแนะแนวที่มีความรู้ความสามารถเชี่ยวชาญในเรื่องการแนะแนวไว้คอยประสานงานติดตามประเมินผลโดยเฉพาะซึ่งมีความสอดคล้องกับการส่งเสริมพัฒนาครูบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน

2.2 ด้านกิจกรรมนักเรียน มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ ได้แก่ 1) สถานศึกษาควร กำหนดวางแผนปฏิบัติการประจำปีเกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียนไว้อย่างชัดเจน ตามการวางแผนปฏิบัติการเป็นประจำทุกปี

2) สถานศึกษาควรมีประชุมวางแผนร่วมกับผู้ปกครอง หน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง หน่วยงาน ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินการกับทางสถานศึกษา 3) สถานศึกษาควรประชาสัมพันธ์งานหรือกิจกรรมของทางโรงเรียน ข้อมูลข่าวสารให้ผู้ปกครอง หน่วยงาน ชุมชนให้ทราบอย่างต่อเนื่อง 4) สถานศึกษาควรมีการเชิญวิทยากรภายนอกเข้ามาให้ความรู้กับนักเรียน 5) สถานศึกษาควรมีการติดตามรายงานสรุปผลประเมินผลการดำเนินงานเพื่อนำมาวางแผนแก้ไขและพัฒนาในปีต่อไป

2.3 ด้านโครงการพิเศษ มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ ได้แก่ 1) สถานศึกษากำหนดวางแผนการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมปฏิบัติการประจำปีได้อย่างชัดเจน 2) สถานศึกษาควรคัดสรรแต่งตั้งครูบุคลากรผู้รับผิดชอบดำเนินการแต่ละโครงการ/กิจกรรมให้สมควรและเหมาะสม 3) เชิญผู้ปกครอง หน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน ชุมชนที่เกี่ยวข้องมาประชุมร่วมกันในการจัดโครงการ/กิจกรรมภายในและภายนอกโรงเรียน 4) ประชาสัมพันธ์โครงการ/กิจกรรมทางโรงเรียน ข้อมูลข่าวสารให้ผู้ปกครอง หน่วยงาน ชุมชนให้ทราบอย่างต่อเนื่อง 5) ติดตามสรุปรายงานประเมินผลการดำเนินงานภาคเรียนละ 1 ครั้ง ควรสลับฝ่ายในการติดตามผลการดำเนินการ เพื่อนำมาวางแผนการดำเนินงานรายงานเพื่อให้มีคุณภาพ

2.4 ด้านการปกครอง มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ ได้แก่ 1) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระเบียบและข้อปฏิบัติต่างๆ ของโรงเรียน 2) สถานศึกษาควรจัดทำคู่มือนักเรียนตามมาตรการที่กำหนดไว้ และประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองและนักเรียนได้ทราบ มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ระเบียบวินัย กฎข้อบังคับ แนวปฏิบัติโดยป้ายโปสเตอร์ และระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีอย่างชัดเจน

3) สถานศึกษาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมกิจกรรมในการดูแลปกครองภายในโรงเรียน ตามระบอบประชาธิปไตย สอดแทรกการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระในการทำงานเป็นหมู่คณะ โดยยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น

4) สถานศึกษาควรให้ความรู้ในเรื่องประชาธิปไตยความเข้าใจและศรัทธารวมถึงการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีในวิถีประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข 5) สถานศึกษาควรมีเลือกตั้งสภาและคณะกรรมการนักเรียน มีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนครูในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน

2.5 ด้านสวัสดิการนักเรียน มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ ได้แก่ 1) สถานศึกษาควรแต่งตั้งครูบุคลากรผู้รับผิดชอบที่มีความรู้ความสามารถให้เหมาะสม 2) สถานศึกษาควรจัดแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ที่มีชีวิต น่าสนใจรวดเร็วและสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมปัจจุบัน 3) จัดเตรียมห้องพยาบาล ห้องน้ำ อ่างล้างมือ น้ำดื่ม สิ่งอุปโภค บริโภค ให้เพียงพอ ถูกสุขอนามัยและมีความปลอดภัยมีการตรวจเช็ควัสดุอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ 4) มีรถบริการรับ-ส่งนักเรียนเพียงพอถูกต้องตามเกณฑ์ได้มาตรฐาน มีการอบรมเจ้าหน้าที่ขับรถและครูประจำสายรถเป็นประจำ 5) เชิญวิทยากร หน่วยงานเข้ามาอบรมให้ความรู้เรื่องสุขภาพ อนามัย ความปลอดภัยในการใช้ชีวิตภายในและภายนอกโรงเรียน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญในการอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีการกำหนดการบริหารงานกิจการนักเรียนไว้อย่างชัดเจน นักเรียนได้รับการดูแลใส่ใจติดตามพฤติกรรมอย่างใกล้ชิด มีการป้องกันแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง มีการติดตามติดตามพฤติกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ความไว้วางใจในการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอาทิตย์อาเวชกรณ์ (2559) ที่พบว่า สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดนครสวรรค์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของธิดา อ่วงตระกูล(2552) ที่พบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ มีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของภิญโญ เพ็งดา (2550) ที่พบว่า สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดกำแพงเพชร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของมนูญ ชัยสูงเนิน(2549) พบว่าสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย ลพบุรีมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. จากผลการนำเสนอแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีประเด็นในการอภิปรายผลดังนี้

2.1 ด้านงานแนะแนว มีรายการปฏิบัติ 4 รายการ โดยมีรายการปฏิบัติที่สำคัญ คือ สถานศึกษาควร กำหนดวางแผนปฏิบัติการแนะแนวประจำปีที่ชัดเจนตามการวางแผนปฏิบัติการเป็นประจำทุกปี มีการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียนเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนงานแนะแนวสะดวกต่อการดำเนินการและใช้ปรับปรุงพัฒนาในปีต่อไป ควรจัดทำคู่มือการแนะแนวเพื่อเป็นแนวทางการในการปฏิบัติและดำเนินงานในทิศทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิญา รัฐธรรม (2556) ได้เสนอแนวทางว่าควรจะมีครูหรือบุคลากรแนะแนวที่มีความรู้ความสามารถเชี่ยวชาญในเรื่องการแนะแนวไว้คอยประสานงานติดตามประเมินผล โดยเฉพาะซึ่งมีความสอดคล้องกับการส่งเสริมพัฒนาครูบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน

2.2 ด้านกิจกรรมนักเรียน มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ โดยมีรายการปฏิบัติที่สำคัญ คือ สถานศึกษากำหนดวางแผนปฏิบัติการประจำปีเกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียนไว้อย่างชัดเจน วางแผนปฏิบัติการเป็นประจำทุกปี มีประชุมวางแผนร่วมกับผู้ปกครอง หน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง หน่วยงาน ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินการกับทางสถานศึกษา มีการประชาสัมพันธ์งานหรือกิจกรรมของทางโรงเรียน ข้อมูลข่าวสารให้ผู้ปกครอง

หน่วยงาน ชุมชนให้ทราบอย่างต่อเนื่อง เชิญวิทยากรภายนอกเข้ามาให้ความรู้กับนักเรียนในด้านต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิตา อ่วงตระกูล (2552) ได้เสนอแนวทางว่าควรมีการติดตามรายงานสรุปผลประเมินผลการดำเนินงานเพื่อนำมาวางแผนแก้ไขและพัฒนาเพื่อจัดทำโครงการและแผนงานต่อไป

2.3 ด้านโครงการพิเศษ มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ โดยมีรายการปฏิบัติที่สำคัญ คือ สถานศึกษาควรกำหนดวางแผนการดำเนินงานโครงการพิเศษไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างชัดเจน สอดคล้องกับวิจัยของภิญญา เฟื่องดา (2550) ได้เสนอแนวทางว่า สถานศึกษาควรแต่งตั้งครูบุคลากรผู้รับผิดชอบดำเนินการแต่ละโครงการพิเศษให้สมควรและเหมาะสม เชิญผู้ปกครอง หน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน ชุมชนที่เกี่ยวข้องมาประชุมร่วมกันในการจัดโครงการพิเศษภายในและภายนอกโรงเรียนร่วมถึงการประชาสัมพันธ์โครงการพิเศษของทางโรงเรียนเพื่อเป็นข้อมูลข่าวสารให้ผู้ปกครอง หน่วยงาน ชุมชนให้ทราบอย่างต่อเนื่อง ติดตามสรุปรายงานประเมินผลการดำเนินงาน ควรสลับฝ่ายในการติดตามผลการดำเนินการ เพื่อนำมาวางแผนการดำเนินงานรายงาน เพื่อให้มีคุณภาพต่อไป

2.4 ด้านการปกครอง มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ โดยมีรายการปฏิบัติที่สำคัญ คือ สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระเบียบและข้อปฏิบัติต่างๆ ของโรงเรียน จัดทำคู่มือนักเรียนตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ และประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองและนักเรียนได้ทราบ มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ระเบียบวินัย กฎข้อบังคับ แนวปฏิบัติโดยป้ายโปสเตอร์ และระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีอย่างชัดเจน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมกิจกรรมในการดูแลปกครองภายในโรงเรียน ตามระบอบประชาธิปไตย สอดแทรกการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระในการทำงานเป็นหมู่คณะ โดยยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น สอดคล้องกับวิจัยของภิญญา รัฐธรรม (2556) ได้เสนอแนวทางว่า มีการจัดกิจกรรมให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องบริบทของชุมชน ค่านิยม วัฒนธรรม ระบอบประชาธิปไตยเพื่อให้เกิดความเข้าใจและศรัทธารวมถึงการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีในวิถีประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เลือกตั้งสถานักเรียนและคณะกรรมการนักเรียน มีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนครูในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน

2.5 ด้านสวัสดิการนักเรียน มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ โดยมีรายการปฏิบัติที่สำคัญ คือ สถานศึกษาควรแต่งตั้งครูบุคลากรผู้รับผิดชอบที่มีความรู้ความสามารถให้เหมาะสม จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ที่มีชีวิต น่าสนใจรวดเร็วและสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของอาทิตยา เวชกรณ์ (2559) ได้เสนอแนวทางว่า ควรจัดเตรียมห้องพยาบาล ห้องน้ำ อ่างล้างมือ น้ำดื่ม สิ่งอุปโภค บริโภค ให้เพียงพอถูกสุขอนามัยและมีความปลอดภัยมีการตรวจเช็ควัสดุอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ มีรถบริการรับ-ส่งนักเรียนเพียงพอถูกต้องตามเกณฑ์ได้มาตรฐาน มีการอบรมเจ้าหน้าที่ขับรถและครูประจำสายรถเป็นประจำ เชิญวิทยากรหน่วยงานเข้ามาอบรมให้ความรู้เรื่องสุขภาพ อนามัย ความปลอดภัยในการใช้ชีวิตภายในและภายนอกโรงเรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านงานแนะแนว ในการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพแก่นักเรียน ควรให้โรงเรียนจัดการประชุมวางแผนการแนะแนวทางการประกอบอาชีพ พร้อมทั้งมีการเชิญผู้ที่ประสบความสำเร็จในอาชีพ และศิษย์เก่ามาให้คำแนะนำกับนักเรียน

1.2 ด้านกิจกรรมนักเรียน ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านจิตใจ อารมณ์ สังคมและศีลธรรม ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานตามความสามารถความถนัดและความสนใจของครู เพื่อเอื้อต่อการทำงาน การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม การจัดกิจกรรม ละครพฤติกรรม พร้อมทั้งมีการเชิญวิทยากรภายนอกให้ความรู้ทางด้านจิตวิทยา อารมณ์ สังคมและศีลธรรม ให้กับนักเรียน

1.3 ด้านโครงการพิเศษ ในการจัดให้มีโครงการพิเศษเพื่อพัฒนาสถานศึกษาและนักเรียน ควรกำหนดงานโครงการพิเศษไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน กำหนดภาระงานแก่ครูผู้มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมเป็นผู้รับผิดชอบงานและส่งเสริมให้ทำ ผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงงานโครงการพิเศษต่อไป

1.4 ด้านงานปกครอง ในการจัดทำคู่มือนักเรียนเพื่อชี้แจงเรื่อง ระเบียบและข้อปฏิบัติต่าง ๆ ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน จัดทำเอกสารคู่มือ ระเบียบและข้อปฏิบัติต่างๆ เป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมทั้งเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ปกครองและบุคคลภายนอกได้รับทราบ

1.5 ด้านสวัสดิการนักเรียน ในการจัดห้องพยาบาลให้มีเพียงพอต่อการบริการนักเรียน ควรจัดหาเตียงพยาบาลให้เพียงพอต่อความต้องการและจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ประจำอยู่ที่ห้องพยาบาล มีวัสดุ เวชภัณฑ์ที่จำเป็นอย่างเพียงพอและมีจัดสภาพห้องพยาบาลให้สะอาดพร้อมต่อการใช้งาน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้ปกครองและชุมชน

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนเอกชน เพื่อที่จะนำมาพัฒนาและส่งเสริมให้การบริหารงานโรงเรียนเอกชนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

อาทิตยา เวชกรรม. (2559). แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.

- กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์. (2531). การบริหารกิจการนักเรียน เล่ม 1. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กิติมา ปรีดีดีลก. (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: อักษรภาพิพัฒน์.
- จิรศักดิ์ สมบูรณ์. (2549). การบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนวชิรวิทย์ ฝ่ายมัธยมศึกษา จังหวัด เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ถวัลย์ สหายาทอง. (2548). สภาพและปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และ 4 ของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.
- ธิดา อ่วงตระกูล. (2552). การบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเชียงของ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหาร การศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- ธีรวิมล ประทุมพรัตน์. (2534). การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2534). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: บพิธิการพิมพ์.
- ประทุมทิพย์ บัวสละ. (2555). การแนะแนว. สืบค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2557, จาก <https://sites.google.com/site/raywichakarnaanaew/kar-suksa-raywicha-karnaanaew/srup-raywicha-kar-naeanaew>.
- พนม พงษ์ไพบูลย์. (2537). แนะนำคืออะไร. กรุงเทพฯ: แพร์พิทยา.
- พนมรส ตุ่นสีใส. (2550). การบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนเม็งรายมหาราชวิทยาคม อำเภอ เมือง จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- พนัส หันนาคินทร์. (2524). หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ภิญโญ เพ็งดา. (2550). การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน ในจังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร, กำแพงเพชร.
- มนูญ ชัยสูงเนิน. (2549). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียน จุฬารามราชวิทยาลัย ลพบุรี. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- เมธี ปี ลั่นธนานนท์. (2525). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: พิทักษ์อักษร.
- ยุพิน รอดส้ม. (2555). การศึกษาการดา เนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดบ้าน ท่ามะไฟ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- รัตนา หิรัญรัตน์. (2539). การแนะแนวในโรงเรียน. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- รุจิรา ปันงา. (2552). สภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาที่เป็นของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ลพบุรี.
- วัชรีย์ ทรัพย์มี. (2531). การแนะแนวโรงเรียน. (พิมพ์ครั้งที่ 3.). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริรักษ์ นาคพงษ์. (2547). รูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1 – 2 ในเขตพื้นที่ศึกษานครสวรรค์เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต(การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2540). การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- หวน พิณธพันธ์. (2528). การบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์.
- อภิญา รุธรรม. (2556). การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงราย วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- อ้อยทิพย์ อินทวิเชียร. (2554). การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนวัดตโปทาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา,ชลบุรี.
- Frederick, R.W. (1959). The third curriculum. New York: Appleton Century Gofts.
- Good, C.V. (1975). Dictionary of Education. New York: McGraw – Hill.
- John, L.S. (1995). Total quality management as a mean to improve the process of student.Discipline. Dissertation Abstracts Intermtational, DAIA56(05): 1603. (DIO CROM. NO ACC9529134)